

mig paa den forbigangne Tid, og om Hestene paa den Tid burde været indkaldte til bestandig Tjeneste, thi jeg betragter dette Spørgsmaal som Noget, der ligger ganstke udenfor nærværende Sag. Jeg skal derimod yttre mig med Hensyn til Indkaldelse for Diebliffet til bestandig Tjeneste. Nu har jeg nok hørt sige af den ærede Ordfører, da han første Gang havde Ordet, at dette Spørgsmaal betragtede vi altfor juridisk, men sidste Gang han havde Ordet, forekom det mig, at han gav os en meget udførlig juridisk Fortolkning af Spørgsmaalet, saa jeg kan ikke troe, at vor Betragtning skulde være mere juridisk end hans, ligesaa lidt som det skulde være en Dabel at betragte en Lov fra det juridiske Standpunkt. Jeg har aldrig troet, at det var en Feil at fortolke en Lovs Bestemmelser fra det juridiske Standpunkt, og jeg havde allermindst troet at skulle høre den Indvending af en Jurist. Men ialtfald, spørger jeg mig aldrig selv om, naar jeg betragter en Sag og overveier, hvorledes jeg maa forstaae og anvende den, om min Betragtning er juridisk eller ikke, det falder mig aldrig ind at tænke derpaa. Jeg anvender mine svage Gæver, som jeg kan bedst, og giver mig aldrig ud for at være Jurist. Altsaa, naar jeg spørger om Lovens Udtryk ere saadanne, at man kan sige, at man retfærdigt efter den kan indkalde Hestene til bestandig Tjeneste nu for Diebliffet, saa holder jeg mig til, at Lovens Udtryk er „saadanne Conjunctioner“. Det er ofte sagt af forskjellige ærede Talere, at der stod „overordentlige Conjunctioner“, men det staaer der slet ikke; der staaer blot „skulle saadanne Conjunctioner indtræde inden de første 6 Aar osv.“; altsaa er her Tale om mere end een Conjunction. Man er altid, forekommer det mig, gaaet ud fra at forklare Ordene „saadanne Conjunctioner“ som om der alene kunde tænkes paa Krigstilstand, men det er jo kun een Conjunction, og, naar Loven siger „saadanne Conjunctioner“, saa har den aabenbart tænkt paa flere. Nu mener jeg, at det er en saadan Conjunction, som for Diebliffet foreligger, idet Udbredningsbyrden skal tages fra dem, som hidtil have haft den. Det anseer jeg for at være en saa-

dan Conjunction, at det er forsværligt ifølge den at indkalde Hestene til bestandig Tjeneste. Ifølge den Betragtning af Sagen, som jeg anseer retfærdig og lovlig, bliver Spørgsmaalet, om det da er den rigtigste Ordning af Forholdet at ordne det paa den Maade. Det forekommer mig, at, naar Lo staae i gjenfærdigt Contractsforhold til hinanden, og dette Contractsforhold skal hæves, saa er det Rigtigste at gjøre det paa den Maade, at det, den Ene kan have i Brug ifølge Contract, men som den Anden tidligere har betalt ham, at han afgiver det til denne Anden, der har betalt ham Værdien for det. Jeg kan altsaa ikke see Andet, end at det er den rigtigste og retfærdigste Maade, vi have bragt i Forslag. Den ærede Ordfører har sagt, at Lovgiveren har ikke kunnet tænke sig den Conjunction, da Loven blev givet, at den selv skulde ophøre. Selv om det forholder sig saa, som hverken den ærede Ordfører eller jeg kan vide bestemt, og hvor den Enes Ja er ligesaa godt som den Andens Nei — selv om det virkelig forholder sig saa, saa vil jeg spørge den ærede Ordfører, om man da, naar man vil anvende en Lov, det være hvilkensomhelst, paa et givet Tilfælde, altid sætter sig hen og spørger, om dette enkelte specielle Tilfælde har foresværet Lovgiveren, da han gav denne Lov? Jeg troer virkelig ikke, at man bruger denne Fremgangsmaade; jeg troer, man spørger kun om dette Tilfælde ifølge Lovens Ord og Aand kan komme ind under dens Bestemmelser eller ikke, og jeg troer, at det vil være en farlig Vej, og en Vej, som ikke fører til noget Resultat, idet man da ikke vilde kunne anvende en given Lov paa de specielle Tilfælde, hvor man ikke havde fuld Visshed om, at Lovgiveren, da han gav Loven, havde tænkt sig et saadant Tilfælde. Det kan jeg saaledes ikke lade gjælde som en Indvending, der i mindste Maade kan komme i Betragtning. — Med Hensyn til vort subsidiaire Forslag til § 2, komme vi til at betragte det meget omventilerede Spørgsmaal om de 36 Rbd. og de 66 Rbd. Nu maa man meget undre sig over, at saadanne Tale-spørgsmaal kunne fremkalde saa stor Uenighed; jeg troede, at Talsforhold var Noget af det, der kunde reise sig mindst Uenighed om, men maa-